

رابطه رفتارهای پرخطر و هیجان خواهی با میزان گرایش به اعتیاد در زنان بز هکار

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱/۱۵

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۰/۱۲

از صفحه ۲۸ تا ۹

سیمین حسینیان^۱، وحیده‌السلادات فرخجسته^۲، راشن عبدالهی^۳، رقیه نوری پورلیاولی^۴

چکیده

هزینه‌های اقتصادی، مرگ، خودکشی، بزه‌های سنگین و ازدواج‌های ناموفق به نوعی مربوط به مصرف و گرایش به مواد اعتیادآور است. همچنین عوارض نامطلوب اجتماعی، مشکلات رفتاری و روانپزشکی و خطر بیماری‌های جسمانی مانند ایدز، هپاتیت و... در اثر سوء مصرف مواد افزایش می‌یابد. بنابراین، پژوهش حاضر به منظور تعیین میزان رابطه رفتارهای پرخطر و هیجان خواهی با میزان گرایش به اعتیاد در زنان بز هکار انجام شده است. این پژوهش از نظر ماهیت کاربردی و از نظر روش اجرا، از نوع پیمایشی و همبستگی است. جامعه آماری تحقیق، شامل کلیه زنان بز هکار زندانی شهر تهران بوده که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده، ۱۷۰ نفر (با میانگین سنی ۳۹/۳) انتخاب شدند. پرسش‌نامه هیجان خواهی، پرسش‌نامه رفتارهای پرخطر و گرایش به اعتیاد در افراد با هماهنگی لازم در اختیار زنان بز هکار قرار گرفته و تکمیل شد. نتایج نشان داد که بین میزان هیجان خواهی و شدت و تازگی آن و همچنین بین شدت رفتارهای پرخطر با گرایش به اعتیاد در زنان بز هکار رابطه معناداری وجود دارد. پس می‌توان گفت که هیجان خواهی و رفتارهای پرخطر می‌توانند میزان گرایش به اعتیاد را در زنان بز هکار پیش‌بینی کنند. همچنین وجود رفتارهای پرخطر و شدت هیجان خواهی می‌تواند نقش مهمی در گرایش زنان بز هکار به اعتیاد داشته باشد.

کلید واژه‌ها

رفتارهای پرخطر، هیجان خواهی، گرایش به اعتیاد، زنان بز هکار.

۱- استاد مشاوره دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه الزهراء

۲- کارشناس ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه تربیت مدرس، نویسنده مسئول: khojasteh2032@yahoo.com

۳- دانشجوی دکترای روان‌شناسی عمومی دانشگاه علامه طباطبائی (ره)

۴- دانشجوی دکتری مشاوره دانشگاه الزهراء

مقدمه

اعتیاد پدیده‌ای است که از شش هزار سال پیش به تدریج در تار و پود جوامع بشری رسوخ کرده است؛ به طوری که امروزه طیف وسیعی از مردمان جهان را در کام خویش فرو برده و خانواده‌های بسیاری را به پیامدهای ناگوارش مبتلا ساخته و امنیت جوامع را به خطر انداخته است (چاسن^۱، ۲۰۰۷). اعتیاد یا سوء مصرف مواد به حالتی گفته می‌شود که فرد علیرغم عواقب و علائم نامطلوب ناشی از مصرف، اقدام به ادامه مصرف ماده‌ای را می‌کند که در وی ایجاد تغییرات خلقی یا رفتاری کرده یا دچار اختلالات عصبی ناشی از آن رفتارها می‌شود (انگرس^۲، ۲۰۰۸).

سوء مصرف مواد یکی از مشکلات بهداشتی، اجتماعی و اقتصادی مهم در بسیاری از کشورهاست. تحقیقات نشان می‌دهند که اعتیاد به مواد مخدر چند وجهی یا چند عاملی است و عوامل مختلف روانی، اجتماعی، فرهنگی، فردی و ژنتیکی در این زمینه دخیل است (کاپلان و سادوک^۳، ۲۰۰۳). با توجه به شیوع بالای وابستگی به مواد و دشواری‌های درمان آن، تلاش در جهت شناسایی عوامل خطر ابتلا به این مشکل در جمعیت‌های مختلف بسیار ضروری است. مصرف الکل، سیگار و مواد یکی از پیامدهای اعتیادآور و خطر ساز است که با بسیاری از رفتارها و تحولات دوره جوانی در ارتباط است و خطری جدی برای زندگی فردی و رشد جامعه محسوب می‌شود (حاجی حسنی و همکاران، ۱۳۹۰). در جهان، پیشرفت‌های زیادی در درک این اختلالات و یافتن مناسب‌ترین راه پیشگیری و درمان آنها ایجاد شده است، اما از انجام تحقیق بر زنان تا دو دهه پیش غفلت شده بود. بیشتر تحقیقات مربوط به گرایش به سوء مصرف مواد که تاکنون طراحی و اجرا شده‌اند، به طور قابل ملاحظه‌ای براساس ویژگی‌ها و نیازهای مردان شکل گرفته‌اند (لشنر^۴، ۱۹۹۸).

دفتر مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد^۵ (۲۰۰۸) شمار مصرف‌کنندگان مواد مخدر را بین جمعیت ۶۴-۱۵ ساله سراسر جهان، ۲۰۸ میلیون یا ۰/۰۵ درصد کل

1 - Chassin

2 - Angres

3 - Kaplan & Sadock

4 - Leshner

5 - United Nation Office for Drug Control and Crime Prevention

جمعیت جهان بر آورد کرده است. برخی گزارش های ارائه شده در کشور ما شمار مصرف کنندگان مواد را نزدیک به ۱/۸ تا ۳/۳ میلیون نفر اعلام کرده اند (حاجی حسنی، ۱۳۹۰). تصور اکثر افراد جامعه در مورد اعتیاد این است که سوء مصرف مواد مخدر عمدتاً پدیده ای مردانه است؛ اما براساس دلایل متعدد، اعتیاد زنان از اهمیت فوق العاده ای در مقایسه با اعتیاد مردان داشته و زوایای آن به دلایل گوناگون از جمله بزهکاری و نوع نگاه جامعه به زن معتاد پنهان باقی مانده است. همچنین با توجه به اینکه زنان امروزه نیمی از جوامع انسانی را تشکیل می دهند، شالوده و بنیان جوامع و خانواده به سلامت تمامی افراد جامعه بالاخص زنان بستگی دارد. جرم یا انحراف از هنجارهای رسمی و وجود رفتارهای پرخطر^۱ چنانچه افزایش یابد، پایداری و استواری و سلامت جامعه را مورد تهدید قرار می دهد و امنیت ملی و استحکام خانواده ها را دچار تزلزل می کند (بنی فاطمه و بابایی نژاد، ۱۳۸۸).

دلایل مختلفی برای گرایش به انواع مواد مخدر وجود دارد. برخی از افراد برای پذیرفته شدن در جامعه به سمت مواد می روند و برخی دیگر سعی می کنند خود را رشد یافته تر و بزرگ تر جلوه دهند و برخی برای تسکین خود به مواد پناه می برند (جسور^۲، ۱۹۸۴؛ به نقل از حاجی حسنی و همکاران، ۱۳۹۰). اثرات مستقیم اعتیاد بر فرد معتاد، جسم و روان فرد را تحت تأثیر قرار می دهد. یکی از موضوعاتی که در این افراد در حیطه روان شناختی حائز اهمیت است، نحوه تعامل با محیط، سازوکارهای انطباقی و نوع رفتارهای آنهاست که به نوعی در بعضی علت و در عمده آنها معلول پدیده اعتیاد است. رفتارهایی که می تواند عواقب بسیار ناخوشایندی را برای آنها و یا سایر افراد جامعه رقم بزند و تحت عنوان «رفتارهای پرخطر» تلقی می شوند. اقداماتی نظیر خشونت، خودزنی، خالکوبی، تزریق مشترک، رفتارهای جنسی محافظت نشده را می توان از این دسته دانست (دستجردی و همکاران، ۱۳۹۰). با توجه به نتایج پژوهش های به عمل آمده، شناسایی عوامل روان شناختی و اهتمام و برنامه ریزی در جهت تقویت یا تعدیل آنها تأثیر شگرفی در ارتقای سلامت جامعه دارد.

1- High Risk Behavior

2-Jessor

همزینه‌های اقتصادی، مرگ، خودکشی، بزه‌های سنگین، ازدواج‌های ناموفق به نوعی مربوط به مصرف و گرایش به مواد اعتیادآور است (اردکانی یاسینی و رفعتی، ۱۳۸۳). همچنین عوارض نامطلوب اجتماعی، مشکلات رفتاری و روان پزشکی، خطر بیماری‌های جسمانی مانند ایدز، هپاتیت در اثر سوء مصرف مواد افزایش می‌یابد. از آنجایی که عوامل ایجاد کننده اعتیاد متعدد هستند، شناسایی کامل این عوامل به مؤثر بودن فعالیت‌های پیشگیری کمک خواهد کرد. از طرفی شناسایی به موقع جمعیت‌های در معرض خطر و سوء مصرف کنندگان مواد، به منظور تدوین برنامه‌های پیشگیری و درمان اهمیت دارد. لذا با توجه به عدم انجام تحقیق در این زمینه، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه هیجان خواهی و رفتارهای پرخطر با میزان گرایش به اعتیاد در زنان بزهکار انجام شده است. لذا سؤال اصلی تحقیق این است که آیا بین هیجان خواهی و رفتارهای پرخطر با میزان گرایش به اعتیاد در زنان بزهکار رابطه معناداری وجود دارد؟

پیشینه تحقیق

- کزلاو و رخلینا^۱ (۲۰۰۱) در بررسی ۱۰۰ معتاد مرد و زن ۱۳ تا ۵۰ ساله، در خصوص عوامل مستعد کننده پیش اعتیادی، به این نتیجه رسید که همه بیماران ویژگی‌های شخصیتی ناهنجار مانند تحریک پذیری بالا برای نشاط، اختلال عاطفی پیش رونده مانند کج خلقی، افسردگی، بی تفاوتی، تهییج پذیری، اختلال عملکرد روانی اجتماعی، علایق کاهش یافته، هیجان غیرعادی، اختلال کنترل تکانه، کاهش اخلاق و منطق و فراموشی زودگذر را دارند.

- هات^۲ (۲۰۰۲) در یک مطالعه طولی، با بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی، هیجان خواهی و تفاوت‌های جنسی در گرایش به رفتارهای پرخطر از جمله سوء مصرف مواد و الکل و روابط جنسی بدون ایمنی (در ۲۲ زن و ۲۵ مرد)، آشکار ساخت که توافق پذیری با وجدان‌گرایی پایین در هر دو جنس و برون‌گرایی تنها در زنان

1-Kozlov & Rokhlina
2- Huth

هیجان خواه، نقش به سزایی دارد.

- مارتین^۱ و همکاران (۲۰۰۸)، مجید و همکاران^۲ (۲۰۰۷)، جونز و لجز^۳ (۲۰۰۵) و گالیزو و همکاران^۴ (۱۹۸۳) در تحقیق دیگری، با مقایسه رفتار هیجان خواهی، تکانش گری و انجام رفتارهای پرخطر در دو گروه از افراد با وابستگی شدید مواد و افراد عادی، به این نتایج دست یافتند که هیجان خواهی با تکانشگری در مصرف مواد ارتباط مثبتی دارد.

- گرگوری^۵ و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی با بررسی افسردگی، اضطراب و افکار خودکشی با رفتارهای پرخطر در میان افراد با تزریق مواد مخدر به این نتایج دست یافتند که افراد با علایم شدید افسردگی و کسالی که افکار خودکشی دارند، ۴ برابر بیشتر احتمال دارد که سوزن سرنگ خود را با دیگر معتادان تزریقی به اشتراک بگذارند و رفتارهای پرخطر دیگری داشته باشند. همچنین این افراد تمایل بیشتری به برقراری رابطه جنسی محافظت نشده دارند.

- اسکینر و همکاران^۶ (۲۰۱۴) در پژوهشی با بررسی رفتارهای پرخطر جنسی در میان نوجوانان و جوانان با والدین معتاد، به این نتایج رسیدند که دختران و پسران با والدین معتاد نسبت به گروه کنترل، تمایل بیشتری به رفتارهای پرخطر جنسی و همچنین سوء مصرف مواد دارند.

- شاپر و همکاران^۷ (۲۰۱۴) در پژوهشی با بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و رفتارهای پرخطر جنسی در مبتلایان به «ویروس نقص ایمنی انسان»^۸ این نتایج حاصل شد که افراد با سطح هیجان خواهی بالا و مستعد اعتیاد، گرایش بیشتری به رفتارهای پرخطر جنسی دارند.

1 - Martin & etal

2 - Magid & etal

3 - Jones & Lejuez

4 - Galizio & etal

5 - Gregory & etal

6 - Skinner & etal

7 - Shuper & etal

8 - HIV: Human Immunodeficiency Virus

- افکار و همکاران^۱ (۲۰۱۴) با بررسی الگوی سوء مصرف مواد مخدر و فراوانی رفتارهای پرخطر در مشتریان سرپایی اعتیاد در مراکز درمانی، به این نتایج دست یافتند که افراد مورد نظر مستعد رفتارهای پرخطر جنسی، عدم استفاده از کاندوم، تزریق با استفاده از سرنگ مشترک، مصرف سیگار، تمایلات همجنس‌گرایی و خودکشی هستند.

- اسکندری و هلمی^۲ (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان نقش تکانشگری، ریسک‌پذیری و هیجان‌خواهی در افراد مستعد به سوء مصرف مواد به این نتایج دست یافتند که افراد مستعد به اعتیاد در مقایسه با گروه کنترل از سطح تکانشگری، ریسک‌پذیری و هیجان‌خواهی بالاتری برخوردارند. همچنین نتایج نشان داد که افراد مستعد به اعتیاد تفاوت قابل توجهی در متغیر هیجان‌خواهی با گروه کنترل داشتند.

تحقیقات متعددی نیز در زمینه ارتباط سوء مصرف مواد با ساختار شخصیتی در ایران انجام شده است. از جمله، حاج سید جوادی و همکاران (۱۳۸۷) که از هیجان‌خواهی به عنوان عامل مستعد‌کننده سوء مصرف مواد^۳ حمایت کرده‌اند.

مبانی نظری تحقیق

ذاکرمن^۴ (۱۹۹۴)، هیجان‌خواهی را به عنوان یک نیاز با منشأ عصبی-زیستی^۵، به داشتن احساسات و تجربه‌های متنوع، جدید، پیچیده و خطرناک تعریف کرده است. او معتقد است که هیجان‌خواهی به عنوان یک سازه شخصیتی پویا، در طول عمر آدمی می‌تواند شکل‌ها و شدت‌های متفاوتی را به خود بگیرد و افراد برحسب نوع جنسیت و تجربه‌های خود، به شکل‌های متعددی آن را بروز می‌دهند. بررسی‌های انجام شده در جوامع پیشرفته و رو به رشد، گویای افزایش رفتارهایی مانند مصرف سیگار، الکل و مواد مخدر است (حسن و الدفراوی^۶، ۱۹۹۶). در یک بررسی بر روی

1 - Afkar & etal

2 - Eskandari & Helmi

3 - Drug abuse

4 - Zuckerman

5 - Neurobiology

6 - Hassan & Eldefrawi

جوانان در آمریکا که توسط مراکز کنترل و پیشگیری از بیماری ها^۱ انجام شد، روند رفتارهای پرخطر مورد بررسی قرار گرفت. بررسی یاد شده نشان داد که رفتارهای پرخطر جنسی و مصرف تنباکو، الکل و مواد افزایش یافته است. بررسی های انجام شده در ترکیه و سوریه نیز نشان دهنده افزایش مصرف سیگار در نوجوانان و جوانان است (کان^۲ و همکاران، ۲۰۰۰؛ اوزکان و اوزکان^۳، ۲۰۰۲). افراد با هیجان خواهی بالا، معمولاً افرادی تنوع طلب، کم حوصله، تکانشی در رسیدن به پاداش، ناتوان از پذیرش ناکامی و عموماً نظم ناپذیر هستند. شروع و تکرار فعالیت‌هایی چون پرخوری، لذت طلبی جنسی، میل به مصرف الکل و سیگار و اشتیاق به سوء مصرف مواد، با درجات بالایی از تازه جویی همراه است (کاپلان و سادوک^۴، ۲۰۰۳). در یک بررسی در دانشگاه میشیگان آمریکا، نتایج نشان داد که ۵۵ درصد از سیگاری ها، سیگار را در نوجوانی شروع نکرده اند؛ بلکه افسردگی و وجود رفتارهای پرخطر، رژیم غذایی نامناسب و مصرف الکل از عوامل خطر بارز برای شروع سیگار کشیدن بود (سالس و همکاران^۵، ۲۰۰۴). در یک مطالعه در سال ۲۰۰۷ در آمریکا گزارش شد که آمریکایی‌های اروپا تبار و اسپانیایی تولد شده در آمریکا، از شیوع بیشتر سیگار کشیدن و وابستگی به تنباکو برخوردارند و شیوع آنها در خانم ها بیشتر از آقایان است (وگا و همکاران^۶، ۲۰۰۷). کارگرگ و گرور^۷ (۲۰۰۳) ادعان کرده اند که استفاده از الکل با رفتارهای پرخطر دیگر مثل رابطه جنسی ناسالم، بارداری ناخواسته، رانندگی خطرناک و تصادفات جاده ای، خشونت، اعتیاد و فعالیت های مجرمانه رابطه دارد. تحقیقات زیادی نیز بر هم وقوعی و پیوستگی رفتارهای پرخطر تأکید کرده اند. به عنوان مثال رابطه سیگار کشیدن و مصرف الکل (جانسون، بولز، وایگان و کلبر^۸، ۲۰۰۰)، مصرف الکل و خشونت (فیلد، کایتانو و نلسون^۹، ۲۰۰۴)، بودن در معرض

1 - Center for Disease Control and Prevention

2 - Kann & etal

3 - Ozcan & Ozcan

4 - Kaplan & Sadock

5 - Saules & etal

6 - Vega & etal

7 - Carr-Gregg & Grover

8 - Johnson, Boles, Vaughan, Kleber

9 - Field, Caetano, Nelson

خشونت و مصرف مواد (تیلور و کلیور^۱، ۲۰۰۶)، شروع زود هنگام تماس جنسی و مصرف مواد (اسمیت^۲، ۲۰۰۷؛ به نقل از زاده محمدی و احمدآبادی، ۱۳۸۷). بررسی شده است که از بین رفتارهای پرخطر، رفتارهای جنسی به دلیل پیامدهای ناگوار و غیرقابل جبران از قبیل بارداری، بیماری‌های عفونی و ابتلا به اچ آی وی در سال‌های اخیر بیش از سایر رفتارهای پرخطر مورد تأکید قرار گرفته است و عمدتاً خطرپذیری‌های دیگر از قبیل مصرف سیگار، مواد مخدر و الکل به عنوان پیش‌بین‌های بروز خطرپذیری جنسی مطرح شده‌اند.

پژوهش‌های اخیر نیز در این ارتباط نشان می‌دهند که یکی از عوامل مهم در آسیب‌پذیری در سوء مصرف و وابستگی به مواد و الکل، سطح هیجان‌خواهی بالاست (هیتل و اسویکرت^۳، ۲۰۰۹). به گونه‌ای که شولتز در بررسی بیش از ۵۰۰ سوء مصرف‌کننده مواد افیونی نشان داد که میزان هیجان‌خواهی در این افراد (از هر دو جنس) نسبت به گروه سالم به طور معناداری بالاتر است و معنادانی که نمره بالاتری در هیجان‌خواهی آورده‌اند، مصرف مواد را در سنین پایین‌تری تجربه کرده‌اند (شولتز و شولتز، ۱۳۸۴). در بسیاری از موارد علت سوء مصرف مواد کسب تجربه‌های هیجان‌انگیز و رضای حس هیجان‌خواهی است (داکیس و ابرین^۴، ۲۰۰۵). افراد هیجان‌خواه برای به دست آوردن سطح برانگیختگی بهینه دست به کارهای مختلفی می‌زنند. آنها با افراد مختلفی معاشرت می‌کنند، نه به این دلیل که بر دیگران تأثیر بگذارند، بلکه به دنبال تحریک هستند (بخشی پور و همکاران، ۱۳۸۷). زاگرن^۵ (۱۹۷۹) دریافت که ۷۴ درصد از افرادی که هیجان‌خواهی بالایی داشتند یک یا بیش از یک نوع مواد مخدر مصرف می‌کردند. این میزان در افراد با هیجان‌خواهی پایین، ۳۲ درصد بود. او معتقد است که جنس و سن از متغیرهایی به حساب می‌آیند که بیشترین ارتباط را با هیجان‌خواهی دارند.

1 - Taylor, Kliewer

2 - Smith

3 - Hittnel & Swickert

4 - Dackis & Obrien

5 - Zuckerman

فرضیه‌های تحقیق

- بین رفتارهای پرخطر و میزان گرایش به اعتیاد در زنان بزهکار رابطه معناداری وجود دارد.
- بین هیجان خواهی و میزان گرایش به اعتیاد در زنان بزهکار رابطه معناداری وجود دارد.
- متغیرهای هیجان خواهی و رفتارهای پرخطر می توانند میزان گرایش به اعتیاد را در زنان بزهکار پیش بینی کنند.

روش شناسی تحقیق

از آنجا که در این پژوهش به بررسی رابطه بین رفتارهای پرخطر و هیجان خواهی با میزان گرایش به اعتیاد در زنان بزهکار پرداخته می شود؛ می توان این مطالعه را توصیفی و از نوع « پژوهش‌های همبستگی^۱ » دانست. جامعه آماری این تحقیق، زنان بزهکار زندانی در شهر تهران هستند. در این تحقیق از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شده است. نمونه این پژوهش را ۱۷۰ نفر تشکیل داده‌اند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها پس از انتخاب نمونه مورد نظر در جامعه در دسترس، پرسش‌نامه‌های مربوط به هیجان خواهی، رفتارهای پرخطر و گرایش به اعتیاد پس از هماهنگی های لازم در اختیار زنان بزهکار قرار گرفت تا توسط خود آنها تکمیل شود. پس از تکمیل پرسش‌نامه‌ها، از طریق روش‌های آماری همبستگی و رگرسیون چند متغیره، رابطه بین هیجان خواهی و رفتارهای پرخطر با میزان گرایش به اعتیاد مورد بررسی قرار گرفت. ابزار پژوهش حاضر به شرح زیر انتخاب شدند:

- ۱- پرسش‌نامه رفتارهای پرخطر (۴۰ سؤالی): این پرسش‌نامه توسط کاظمینی و مدرس غروی (۱۳۹۱) به منظور سنجش رفتارهای پرخطر در حوزه‌های مختلف شامل ایمنی، خشونت، خودکشی، مصرف سیگار و قلیان، مصرف الکل، مصرف انواع مواد غیرقانونی، رفتارهای پرخطر جنسی، سرقت، تغذیه و فعالیت بدنی ساخته شده است. روایی پرسش‌نامه مورد تأیید و ضریب پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۵

1 - Correlational research

به دست آمده است.

۲- پرسش‌نامه هیجان خواهی آرنت: مقیاس هیجان خواهی آرنت در سال ۱۹۹۳ توسط آرنت ساخته شد. مقیاس آرنت با مفهومی از هیجان خواهی با نیاز به تازگی و شدت محرک به عنوان دو محور فرعی مشخص شده است. همچنین به جای تأکید بر هرگونه پایه ژنتیک و بیولوژیک به نقش جامعه پذیری و تعامل اجتماعی در هدایت رفتار توجه دارد. این مقیاس دارای ۲۰ ماده است که شامل ۲ خرده مقیاس تازگی و شدت است. شیوه نمره گذاری این مقیاس به شکل «بسیار خوب مرا توصیف می‌کند»، «تا حدی مرا توصیف می‌کند»، «مرا خوب توصیف نمی‌کند»، «اصلاً مرا توصیف نمی‌کند» است. ۶ آیتم به صورت منفی بیان شده تا از خطای تأیید اجتناب شود. نحوه نمره‌گذاری در سؤالات مثبت، معکوس بوده و در سؤالاتی که دارای بار منفی هستند به صورت مستقیم نمره‌گذاری می‌شوند. دو مطالعه در حمایت از اعتبار و پایایی مقیاس آرنت انجام شده است. در مطالعه اول که در مورد نوجوانان دبیرستانی انجام شده بود، پایایی برای کل مقیاس ۰/۸۳ تا ۰/۸۶ متفاوت بود. در حالی که برای مقیاس‌های فرعی از ۰/۵۶ تا ۰/۸۲ گزارش شده است. خصوصیات روان‌سنجی مقیاس هیجان خواهی آرنت در ایران توسط پوروفایی گزارش شده است. ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده ۰/۶۵ است. در مجموع هیجان خواهی در این مقیاس به عنوان میل شخص به تازگی و شدت تجربه در نظر گرفته شده است (پوروفایی، ۱۳۷۶).

۳- پرسش‌نامه گرایش به اعتیاد: این مقیاس توسط وید و بوچر (۱۹۹۲) ساخته شد و تلاش‌هایی در جهت تعیین روایی آن در کشور ایران صورت گرفته است. این پرسش‌نامه، مقیاس ایرانی گرایش به اعتیاد است که با توجه به شرایط روانی - اجتماعی جامعه ایرانی توسط زرگر (۱۳۸۵) ساخته شد. این پرسش‌نامه از دو عامل تشکیل شده و دارای ۳۶ ماده به اضافه ۵ ماده دروغ سنج است. نمره گذاری هر سؤال بر روی یک پیوستار از صفر (کاملاً مخالف) تا ۳ (کاملاً موافق) است. جهت محاسبه روایی از دو روش استفاده شد. در روایی ملاکی، پرسش‌نامه گرایش به اعتیاد، دو گروه

معتاد و غیر معتاد را به خوبی از یکدیگر تمیز داده است. روایی سازه مقیاس از طریق همبسته کردن آن با مقیاس ۲۵ ماده ای فهرست علایم بالینی^۱ ۰/۴۵ محاسبه شده است که معنادار است. اعتبار مقیاس با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۰ محاسبه شد که در حد مطلوب است (زرگر و همکاران، ۱۳۸۷).

یافته‌های تحقیق

در جدول شماره ۱، اطلاعات توصیفی متغیرهای پژوهش شامل میانگین و انحراف معیار آورده شده است. جدول مذکور بیانگر ویژگی‌های توصیفی متغیرهای رفتارهای پرخطر، هیجان خواهی و گرایش به اعتیاد در بین زنان بزهکار است.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی در متغیرهای رفتارهای پرخطر، هیجان خواهی و گرایش به اعتیاد

بیشترین مقدار	کمترین مقدار	انحراف معیار	میانگین	تعداد	متغیر
۴۰	۱۸	۹۲.۶	۰۱.۳۱	۱۷۰	شدت هیجان خواهی
۴۰	۱۵	۹۱.۶	۴۹.۳۲	۱۷۰	تازگی هیجان خواهی
۸۰	۳۶	۸۲.۱۳	۵۰.۶۲	۱۷۰	هیجان خواهی (نمره کل)
۱۲۴	۳۸	۲۷.۲۱	۱۲.۷۰	۱۷۰	رفتارهای پرخطر
۱۰۷	۵۰	۹۵.۱۶	۳۸.۷۹	۱۷۰	گرایش به اعتیاد

نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش در جدول شماره ۲ نشان داده شده است. براساس داده‌های این جدول، مؤلفه‌های هیجان خواهی (شدت و تازگی هیجان خواهی) با گرایش به اعتیاد و رفتارهای پرخطر در سطح ($P < 0/01$) با یکدیگر رابطه مثبت معناداری دارد. بنابراین نتایج نشان می‌دهد که هر اندازه افراد از هیجان خواهی بالاتری برخوردار باشند، در نتیجه گرایش بیشتری به اعتیاد خواهند داشت. همچنین رفتارهای پرخطر نیز در سطح ($P < 0/01$) با گرایش به اعتیاد رابطه مثبت معناداری دارد. بنابراین نتایج نشان می‌دهد که هر اندازه افراد تمایل بیشتری به بروز رفتارهای پرخطر داشته باشند، در نتیجه گرایش بیشتری به اعتیاد خواهند داشت.

جدول ۲: نتایج آزمون همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	شدت هیجان خواهی	نازگی هیجان خواهی	هیجان خواهی (نمره کل)	رفتارهای پرخطر	گرایش به اعتیاد
شدت هیجان خواهی	۱				
نازگی هیجان خواهی	۰/۹۹ **	۱			
هیجان خواهی (نمره کل)	۰/۸۹ **	۰/۹۹ **	۱		
رفتارهای پرخطر	۰/۷۶ **	۰/۷۷ **	۰/۷۶ **	۱	
گرایش به اعتیاد	۰/۷۵ **	۰/۷۵ **	۰/۷۵ **	۰/۶۴ **	۱

** همبستگی معنادار در سطح ۰/۰۵

برای تعیین میزان سهم تغییرات مربوط به هر یک از مؤلفه‌های هیجان خواهی و رفتارهای پرخطر به عنوان متغیرهای پیش بین و گرایش به اعتیاد به عنوان متغیر ملاک در معادله رگرسیون گام به گام تحلیل شدند. قبل از انجام تحلیل رگرسیون چند متغیره، مفروضه‌های مستقل بودن نمرات افراد، نرمال بودن توزیع متغیرها با استفاده از آزمون کولموگراف - اسمیرنوف^۱، خطی بودن با استفاده از آزمون بررسی رابطه خطی^۲ در سطح $(P < 0/05)$ ، رعایت شدند. همچنین رعایت مفروضه عدم هم خطی متغیرهای مستقل^۳ با استفاده از نرم افزار spss نیز مورد بررسی قرار گرفت و نتایج نشان داد که هم خطی بین متغیرهای مستقل، با استفاده از شاخص عامل تورم واریانس^۴ وجود ندارد. به عبارت دیگر می‌توان گفت که پیش بین‌ها از همدیگر مستقل هستند و با یکدیگر همپوشی ندارند و از تمامی متغیرهای مستقل می‌توان در تحلیل رگرسیون استفاده کرد. نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش بینی گرایش به اعتیاد در جدول شماره ۳ ارائه شده است.

1- K-S: Kolmogorov – Smirnov – Test

2- Test for Linearity

3-Collinearity Statistics

4-Variance Inflation Factor

جدول ۳: خلاصه تحلیل رگرسیون گام به گام گرایش به اعتیاد

P	F	SE	R ²	R	نام متغیرها	گام های ورود	متغیر وابسته
۰/۰۰۰۱	۲۳۷/۸۰	۱۱/۰۷	۰/۵۷	۰/۷۵	تازگی هیجان خواهی	اول	گرایش به اعتیاد
۰/۰۰۰۱	۲۳۰/۵۰	۹/۱۶	۰/۶۰	۰/۷۸	تازگی، شدت هیجان خواهی	دوم	
۰/۰۰۰۱	۲۳۵/۳۰	۱۰/۶۲	۰/۶۷	۰/۸۲	تازگی، شدت هیجان خواهی و رفتارهای پرخطر	سوم	

داده های جدول حاکی از آن است که در متغیر وابسته گرایش به اعتیاد، با سه پیش بین تازگی هیجان خواهی، شدت هیجان خواهی و رفتارهای پرخطر، می توان گرایش به اعتیاد افراد را پیش بینی کرد. همچنین لازم به ذکر است که سطح معناداری متغیرها کمتر از ۰/۰۱ بوده است و با این حال معناداری نمو واریانس با F محاسبه شده و نشان می دهد که در هر گام، اثر پیش بین ها در سطح ($P < 0/01$) معنادار هستند.

جدول ۴: ضرایب رگرسیون گام به گام گرایش به اعتیاد بر حسب متغیرهای پیش بین

عدد ثابت	سطح معناداری	t	β	SE _b	B	متغیرهای وارد شده	گام ها	متغیر وابسته
۲۰/۷۸	۰۰۰۱۰	۰۹۰۱۵	۷۵۰	۱۲۰	۸۶۰۱	تازگی هیجان خواهی	اول	گرایش به اعتیاد
۳۲/۹۵	۰۰۰۱۰	۷۸۳۰۱۰	۸۵۰	۲۵۲۰	۲۱۰۲	تازگی هیجان خواهی	دوم	
	۰۰۰۱۰	۰۳۲۰۵	۸۶۶۰	۲۷۹۰	۰۱ ۴۰۳	شدت هیجان خواهی		
۳۵/۴۱	۰۰۰۱۰	۹۹۰۸	۶۸۰	۲۳۴۰	۱۰۲	تازگی هیجان خواهی	سوم	
	۰۰۰۱۰	۵۶۴۰۵	۸۸۵۰	۲۵۸۰	۰۱ ۴۳۳	شدت هیجان خواهی		
	۰۰۰۱۰	۶۰۶۰۴	۲۷۱۰	۳۳۹۰	۰۱ ۵۵۹	رفتارهای پرخطر		

در جدول شماره ۴ ضرایب رگرسیونی پیش بین ها برای گرایش به اعتیاد گزارش شده است. جدول ضرایب رگرسیون نشان می دهد که در هر گام تحلیل ضرایب مؤلفه های هیجان خواهی و رفتارهای پرخطر در سطح ($P < 0/01$) معنادار هستند. به عبارت دیگر نتایج نشان می دهد که متغیرهای تازگی، شدت هیجان خواهی و رفتارهای پرخطر می توانند گرایش به اعتیاد زنان را پیش بینی کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر، رابطه هیجان خواهی و رفتارهای پرخطر با میزان گرایش به اعتیاد در زنان زندانی بزهکار شهر تهران مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج این پژوهش نشان داد که بین میزان هیجان خواهی با گرایش به اعتیاد زنان زندانی رابطه مثبت وجود دارد. به عبارت دیگر، زنان بزهکاری که از سطح هیجان خواهی بالاتری برخوردار بودند، بیشتر در معرض گرایش به اعتیاد قرار دارند. نتایج این پژوهش با یافته‌های اسکندری و هلمی (۲۰۱۴)، شاپر و همکاران (۲۰۱۴)، شولتز (۱۳۸۴)، واکیس و ابرمین (۲۰۰۵)، زاگرمین (۱۹۷۹)، چندرا و همکاران^۱ (۲۰۰۳)، سیراکلگو و ایسین (۲۰۰۵)، هات (۲۰۰۲)، مارتین (۲۰۰۸)، فرانک و همکاران (۲۰۰۰)، هیتنل و اسویکرت (۲۰۰۹)، وایت، لات و وید (۲۰۰۵) و جونز و لجز (۲۰۰۵) هم راستا است. افراد هیجان خواه به دلیل سطح اضطراب پایین و تحریک پذیری و تکانشگری بالا در هنگام برخورد با محرک‌هایی مانند مواد افیونی، خطرات آن را کمتر پیش بینی کرده و بیشتر به سمت گرایش به مصرف آن تمایل پیدا می‌کنند (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۰).

همچنین در تبیین نتایج می‌توان به این نکته اشاره کرد که معتادان هنگام برخورد با یک استرس‌زای محیطی به جای استفاده از راهبرد مقابله‌ای مناسب، از راهبردهای هیجان مدار ناکارآمد مانند مصرف مواد افیونی بیشتر استفاده می‌کنند که این شیوه باعث می‌شود این افراد در یک دور باطل گرفتار شوند. بدین صورت که به دلیل سطح هیجان خواهی بالاتر و داشتن رویدادهای استرس‌زا، مصرف مواد لاینحل باقی مانده و تداوم داشته باشد. همچنین افراد با سطح هیجان خواهی و همچنین تکانشگری بالا از مواد تنها برای کسب لذت استفاده نمی‌کنند، بلکه مواد را برای سرکوب و چیره شدن بر طغیان درونی خود به کار می‌گیرند. از سوی دیگر، این احتمال وجود دارد که این قشر آسیب‌پذیر که از جانب دوستان و هم‌تایان مثبت که در رویارویی با مشکلات و مسایل زندگی واکنشی منطقی و خویشتن‌دارانه نشان می‌دهند، طرد شده و همین سبب پیوستن و گرایش فرد به گروه‌های منحرف شود

1 - Chandra & etal

که این به خودی خود می تواند زمینه مساعدی را برای گرایش به مواد مخدر فراهم آورد (حاجی حسنی، ۱۳۹۰).

همچنین نتایج به دست آمده در پژوهش نشان داد که بین رفتارهای پرخطر و میزان گرایش به اعتیاد در زنان بزهکار رابطه مثبت معناداری وجود دارد. نتایج به دست آمده با یافته های افکار و همکاران (۲۰۱۴)، اسکینر و همکاران (۲۰۱۴)، گرگوری و همکاران (۲۰۱۴)، سالس و همکاران (۲۰۰۴)، کارگر و همکاران (۲۰۰۳)، تیلور و کلیور (۲۰۰۶) و اسمیت (۲۰۰۷) همخوان است.

وجود رفتارهای پرخطری همچون مصرف سیگار، تنباکو، قلیان، الکل و...، همچنین هم بودی آن با بزهکاری و جرایم می تواند گرایش بیشتری به مصرف مواد مخدر به وجود بیاورد. بررسی های زیادی نشان داده اند که ارتباط معناداری بین مصرف سیگار و سایر داروها، الکل و هرویین وجود دارد. افرادی که الکل مصرف می کنند تمایل بیشتری برای مصرف سیگار، مواد مخدر و هم چنین رفتارهای پرخطر جنسی دارند. الکل می تواند بر رشد روانی و فعالیت های تحصیلی و تفریحی تأثیر بگذارد. ملزر- لونگ^۱ (۱۹۹۸) در بررسی رفتارهای پرخطر نشان داد که افرادی که الکل مصرف می کنند، دو برابر سایرین تمایل به سلاح و آسیب پذیری به دیگران دارند. این افراد افزون بر خطراتی که سلامتی خود و خانواده آنها را تهدید می کند، عامل خطری برای جامعه و دوستان به شمار می روند. برخی مطالعات نشان داده است که مصرف مواد در زنان به خصوص مصرف تزریقی با آسیب های دیگر اجتماعی مانند فرار از منزل و روسپی گری همراه است. در نتیجه اقدامات درمانی، بازتوانی و به ویژه کاهش صدمات ناشی از اعتیاد مورد نیاز برای زنان ممکن اختصاصی باشد (عطایی و همکاران، ۱۳۹۰).

در طول سال های اخیر، مصرف سیگار، الکل و مواد، با خطر ابتلا به اعتیاد، منجر به گسترش بیماری هایی نظیر ایدز و هیپاتیت شده است که به نظر می رسد همه گیری بیماری ها بیش از مصرف مواد، جان انسان ها را به مخاطره می اندازد. بنابراین، از این ارتباط می توان در شناسایی افراد در معرض خطر ابتلا به سوء مصرف مواد استفاده

1-Melzer-longe

کرد و سبب حمایت جدی سیاست‌گذاران از برنامه‌های کاهش آسیب شد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که انجام یک رفتار پر خطر راه را برای انجام سایر رفتارهای خطرناک هموار می‌کند. خانواده یا جامعه هیچ یک به تنهایی نمی‌توانند مانع از بروز رفتارهای پرخطر و یا کنترل آنها در افراد شوند، بلکه نیازمند همکاری، مشارکت و هماهنگی آنها است. همچنین در جامعه ما که شرایط لازم برای پرکردن اوقات فراغت افراد به شکلی مناسب و همچنین روش‌های مثبت کنترل هیجان‌ها، به اندازه کافی یا شاید بسیار کم وجود دارد، به خصوص در افراد با سطح اقتصادی-اجتماعی پایین و آسیب‌پذیر، این موضوع قابل تبیین است که افراد هیجان‌خواه بالا از طریق روش‌های غیرمنطقی و داشتن رفتارهای پرخطر و آسیب‌پذیر همچون مصرف مواد، سعی در افزایش انگیزتگی بکنند.

نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که هر سه متغیر تازگی هیجان‌خواهی، شدت هیجان‌خواهی و رفتارهای پرخطر، توانایی پیش‌بینی میزان گرایش به اعتیاد را دارند و هیچ کدام از متغیرهای پیش‌بین از معادله رگرسیون حذف نشدند. ملاحظه می‌شود که از بین متغیرهای پیش‌بین، متغیر تازگی هیجان‌خواهی پیش‌بینی‌کننده قوی‌تری برای متغیر ملاک یعنی میزان گرایش به اعتیاد است. بنابراین با توجه به تنوع‌طلبی، تجربه‌جویی و مخاطره‌جویی افراد هیجان‌خواه، در صورتی که شرایط مناسب جهت تجربه هیجان و تخلیه انرژی این افراد فراهم نباشد، آمادگی تجربه مواد و داروهای روانگردان در آنها افزایش می‌یابد.

با توجه به اینکه عوامل مختلفی در سوء مصرف مواد دخالت دارند، پیشنهاد می‌شود که در تحقیقات آینده عواملی از جمله جو خانوادگی، طبقه اجتماعی، جنسیت و سایر ویژگی‌های شخصیتی افراد را نیز مورد توجه قرار دهند تا قضاوت صحیح‌تری در زمینه عوامل پیش‌بینی‌کننده گرایش به اعتیاد به دست آید.

منابع

- اردکانی یاسینی، مجتبی؛ رفعتی، علی (۱۳۸۳). شناخت و درمان اعتیاد، یزد: نشر طب گستر.
- بخشی پور رودسری، عباس؛ علی لو، مجید محمود و ایرانی، سیدسجاد (۱۳۸۷). مقایسه ویژگی ها و اختلال شخصیت و راهبردهای مقابله ای معنادان خود معرف و گروه بهنجار، مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی، ۳(۴): ۲۸۹-۲۹۷.
- بنی فاطمه، حسین؛ بابایی نژاد، رامین (۱۳۸۸). بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با میزان جرایم زنان زندان تبریز، نشریه جامعه شناسی، ۱(۴): ۷۵-۹۴.
- پوروفایی، پروین (۱۳۷۶). بررسی ارتباط فرم موسیقی با خلق در نوازندگان شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.
- حاج سید جوادی، سید علیرضا؛ مزینانی، ربابه؛ فدایی، فرید و دولت شاهی، بهروز (۱۳۸۷). نقش تازه جویی و هیجان طلبی در سوء مصرف و وابستگی به مواد شبه افیونی. مجله توانبخشی در بیماری ها و اختلالات روانی. ویژه نامه، دوره هشتم: ۵۳-۵۷.
- حاجی حسنی، مهرداد؛ شفیق آبادی، عبدالله؛ پیرساقی، فهیمه و بشیرپور، محراب (۱۳۹۰). پیش بینی گرایش به اعتیاد براساس میزان پرخاشگری و ابراز وجود در دانشجویان، فصلنامه اعتیاد پژوهی سوء مصرف مواد، ۵(۲۰): ۴۱-۵۴.
- دستجردی، قاسم؛ ابراهیمی دهشیری، وجیهه؛ خلاصه زاده، گلرسته و احسانی، فاطمه (۱۳۹۰). بررسی تأثیر داروی متادون بر کاهش رفتارهای پرخطر، مجله دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، ۱۸(۳): ۲۱۵-۲۱۹.
- زاده محمدی، علی و احمدآبادی، زهره (۱۳۸۷). هم وقوعی رفتارهای پرخطر در بین نوجوانان دبیرستان های شهر تهران، فصلنامه خانواده پژوهی، ۴(۱۳): ۸۷-۱۰۰.
- زرگر، یداله؛ نجاریان، بهمن و نعمی، عبدالزهر (۱۳۸۷). بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی، نگرش مذهبی و رضایت زناشویی با آمادگی به اعتیاد به مواد مخدر، مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز، ۱(۳): ۹۹-۱۲۰.
- شولتز، دوان و شولتز، سیدنی آلن (۱۳۸۴). نظریه های شخصیت. ترجمه: یوسف

کریمی، تهران: نشر ارسباران (چ سوم).

- عطایی، بهروز؛ خروش، فریبرز؛ آزاده، سارا؛ نخودیان، زری؛ کسائیان، نازیلا و بابک، آناهیتا (۱۳۹۰). شیوع رفتارهای پرخطر در زنان زندانی استان اصفهان، *مجله دانشکده پزشکی اصفهان*، ۲۹ (۱۵۰): ۱۰۷۰-۱۰۷۶.

- قاسمی، نظام‌الدین؛ ربیعی، مهدی؛ حقایق، سیدعباس و پالاهنگ، حسن (۱۳۹۰). مقایسه سطح هیجان خواهی، راهبردهای مقابله‌ای و میزان آسیب‌پذیری در برابر استرس در بین معتادان تحت درمان نگهدارنده با متادون و افراد سالم، *فصلنامه اعتیادپژوهی سوء مصرف مواد*، ۵ (۱۸): ۷-۲۰.

- کاظمینی، تکتیم و مدرس غروی، مرتضی (۱۳۹۱). رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رفتارهای پرخطر در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد، *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*، ۱۲ (۱): ۱۵-۲۶.

- Afkar, A; Mehrabian, F; Omidi-Khalky, S; Mahboubi, M. (2014). Drug abuse Pattern and Frequency of High Risk Behaviors the Clients to Outpatient Addiction Treatment Centers. *Journal of Biology and Today's World*. 3(4): 94-99.

- Chassin L, Presson CC, Rose J, Sherman SJ. (2007). *What is addiction? Age related differences in the meaning of addiction*, *Drug Alcohol Depend*; 87(1): 30-8.

- Angres DH, Bettinardi-Angres K. (2008). *The disease of addiction: origins, treatment, and recovery*. *Dis Mon*; 54(10): 696-721.

- Carr-Gregg, M. R. C. & Grover, S. R. (2003). Risk taking behaviour of young women in Australia, screening for health-risk behaviours. *The Medical Journal of Australia*, 178(12): 601-604.

- Chandra, P. S. , Krishna, V. A. S. , Benegal V. , & Ramakrishna, J. (2003). High-risk sexual behavior and sensation seeking among heavy alcohol users. *Indian Journal of Medical Research*, 117: 88-92

- Cirakoglu, O. C. , & Isin, G. (2005). Perception of drug addiction among Turkish university students. *Addictive Behaviors*, 30: 1-8.

- Dackis, C. , & O'Brien, C. (2005). *Neurobiology of addiction: Treatment and public policy ramifications*. *Nature Neuroscience*, 8 (11): 273-284.

- Eskandari, H; Helmi, S. (2014). The role of impulsivity, risk-taking, and sensation-seeking in people prone to substance abuse. *Applied Psychology*. 6: 48-60.

- Field, C. A. , Caetano, R. , & Nelson, S. (2004). Alcohol and violence related cognitive risk factors associated with the perpetration of intimate partner violence. *Journal of Family Violence*, 19: 249-253.

- Franques, P. , Auriacombe, M. , & Tignol, J. (2000). Addiction and personality. *Journal of Encephale*, 26, 68-78.
- Galizio M, Rosenthal D, Stein FA. (1983). *Sensation seeking, reinforcement, and student drug use*. *Addict Behav*, 8(3): 243-52.
- Gregory A; Anthony, J; Luke , S; Lynette, J; Amenla, N; Shalini, S; Michelle ,K. (2014). Association of Depression, Anxiety, and Suicidal Ideation With High-risk Behaviors Among Men Who Inject Drugs in Delhi, India. *Journal of Acquired Immune Deficiency Syndromes*. 64(5): 502-510.
- Hassan, F. , & Eldefrawi, M. H. (1996). Smoking among students of Suez Canal University Egyptian. *Journal of Psychiatry*, 19: 49-60.
- Hittnel, J. B. , Swickert, R. (2009). Sensation seeking and alcohol use: A meta- analytic review. *Addictive Behaviors*, 31 (8): 1383-1401.
- Huth-Bocks AC. Personality, sensation seeking and risk-taking behavior in a collage population. *Journal of National Honor Society in Psychology* 2002, 15(6): 653-67.
- Johnson, P. B. , Boles, S. M. , Vaughan, R. , & Kleber, H. D. (2000). The co-occurrence of smoking and binge drinking in adolescence. *Addiction Behaviors*, 25: 779-783.
- Jones HA, Lejuez CW. (2005). Personality correlates of caffeine dependence: the role of sensation seeking, impulsivity, and risk taking. *Exp Clin Psychopharmacol*, 13(3): 259-66.
- Kann, L. , Kinchen, S. A. , & Williams, B. I. (2000). Youth risk behavior surveillance. United States 1999. *Journal of School Health*, 70: 271-285.
- Kaplan H, Sadock B. (2003). *Synopsis of psychiatry*, 9 ed. NewYork: Williams and Wilkins.
- Kozlov AA, Rokhlina ML. (2001). Dependence of the formation of the addictive personality on the predisposing factors. *Zh Nevrol Psikhiatr Im S S Korsakova*, 101(5): 16-20.
- Leshner, A. L. (1998). *Drug addiction research and the health of women*. US National Institute of Health, Diane Publishing Co.
- Magid, V. , McLean, M. G. , & Colder, C. R. (2007). Differentiating between 20 sensation seeking and impulsivity through their relation with alcohol use and problems. *Addictive Behaviors*, 32: 2046-2061.
- Martins S, Storr C, Alexandre P, Chilcoat H. (2008). Adolescent ecstasy and other drug use in the national survey of parents and youth: the role of sensation-seeking, parental monitoring and peer's drug use. *Addictive Behaviors*, 33(7): 919-3.
- Melzer-longe, M. D. (1998). Violence and associated high-risk health behavior in adolescents: Substance abuse sexually transmitted disease and pregnancy of adolescents. *Pediatric Clinics North America*, 45: 307- 317.
- Ozcan, Y. Z. , & Ozcan, K. M. (2002). Determinants of youth smoking evidence from Turkey. *Substance Use and Misuse*, 37: 313-336.
- Saules KK, Pomerleau CS, Snedecor SM, Mehringer AM, Shadle MB,

- Kurth C, et al. (2004). Relationship of onset of cigarette smoking during college to alcohol use, dieting concerns, and depressed mood: results from the Young Women's Health Survey. *Addictive Behaviors*, Jul, 29(5):893-9.
- Shuper, Paul A; Joharchi, Narges, Rehem, Jurgen. (2014). Personality as a Predictor of Unprotected Sexual Behavior Among People Living with HIV: A Systematic Review. *AIDS and Behavior*. 18(2): 398-410.
  - Skinner, M; Fleming, C, Haggerty K; Catalano, R. F. (2014). Sex Risk Behavior Among Adolescent and Young Adult Children of opiate Addicts. *Prevention Science*. 15(1): 70-77.
  - Taylor, K. W. , & Kliewer, W. (2006). Violence exposure and early adolescents alcohol use: An exploratory study of family risk and protective factors. *Journal of Child and Family Studies*, 15: 201-215.
  - United Nation Office for Drug Control and Crime Prevention. (2008). *World Report*. New York. United Nation.
  - Vega WA, Chen KW, Williams J. (2007). Smoking, drugs, and other behavioral health problems among multiethnic adolescents in the NHSDA. *Addictive Behaviors*, Sep, 32(9):1949-56.
  - Zuckerman M. (1979). *Sensation seeking: beyond the optimal level of arousal*. New York: L. Erlbaum Associates.
  - Zuckerman, M. (1994). *Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking*. New York: Cambridge University Press.

Archive of SID